

Eduskunnan oikeusasiamies

Selvityspyyntönnö 1451/2/11

11.4.2011

Asia

Eduskunnan oikeusasiamies on pyytänyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoa (Valvira) selvittämään, miten potilaiden oikeus kiireelliseen suun terveydenhuoltoon turvataan eri puolilla Suomea sekä ilmoittamaan 30.6.2011 mennessä oikeusasiamiehelle havainnoistaan ja niistä mahdollisista toimenpiteistä, joihin Valvira on asiassa ryhtynyt.

Pyydetty selvitykset ja lausunnot

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto on hankkinut asiassa seuraavat selvitykset:

Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto 8.6.2011, jonka ovat allekirjoittaneet terveydenhuollon tulosryhmävastaava, aluehallintoylilääkäri Jaana Mäkelä ja sosiaali- ja terveydenhuoltoyksikön päällikön sijaisena, sosiaali- huollon tulosryhmävastaava Leena Kirmanen. Lausunnon liitteinä ovat:

- Taulukko "Suun terveydenhuollon päivystysjärjestelyt alueen terveyskeskuksissa"

- Terveyskeskusten selvityksiä

Valviraan on myöhemmin toimitettu

- Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden lausunto 9.6.2011

- Kotkan kaupungin selvitys 31.5.2011

- Lohjan kaupungin selvitys 6.6.2011

- Janakkala-Hattulan perusterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen selvitys 27.5.2011

- Hangon kaupungin selvitys 10.6.2011

Itä-Suomen aluehallintoviraston lausunto 1.7.2011, jonka on allekirjoittanut terveydenhuollon ylitarkastaja Anna-Liisa Sonninen. Lausunnon liitteenä ovat terveyskeskusten selvitykset.

Lapin aluehallintoviraston lausunto 7.6.2011, jonka ovat allekirjoittaneet johtaja Raimo Pantti ja yksikön päällikkö, aluehallintoylilääkäri Riita Pöllänen. Lausunnon liitteenä ovat:

- Lapin kuntien yhteinen hammaslääkäripäivystyssopimus

- Käynnit vuodelta 2009 lauantai-, sunnuntai- ja juhlapäivien hammaslääkäripäivystyksessä (tuloste on puutteellinen).

Lounais-Suomen aluehallintoviraston lausunto 8.6.2011, jonka ovat allekirjoittaneet johtaja Kirsi Paasikoski ja lääninlääkäri Ruut Virtanen. Lausunnon liitteenä ovat alueen terveyskeskusten sekä Varsinais-Suomen ja Satakunnan sairaanhoitopiirin selvitykset.

Dnro 448/05.01.05.02/2011

5.7.2011

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lausunto 10.6.2011, jonka ovat allekirjoittaneet yksikön päällikkö Marjatta Aittolahti ja lääninlääkäri Petri Oivanen.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lausunto 10.6.2011, jonka ovat allekirjoittaneet oikeusturva- ja valvontayksikön päällikkö, lakimies Heli Kajava ja aluehallintoylilääkäri Aira A. Uusimäki. Lausunnon liitteinä ovat

- Pohjois-Suomen aluehallintoviraston terveyskeskusten selvitykset
- Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kooste annetuista selvityksistä

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto 13.6.2011, jonka ovat allekirjoittaneet kansliapäällikkö Kari Välimäki ja lääkintöneuvos Anne Nordblad.

Muu selvitys

Ohje: Kiireellisten suun terveydenhuollon palvelujen järjestäminen (Terveydenhuollon oikeusturvakeskus ja lääninhallitukset 29.8.2007)

Hoidon tarpeen kiireellisyys suun terveydenhuollossa (päättöspuu), STM 2007

Muistio 6.6.2011 sosiaali- ja terveysministeriössä pidetystä keskustelutilaisuudesta

Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän raportti 8.2.2010 ”Yhtenäiset päivystyshoidon perusteet” (Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2010:4) www.stm.fi/julkaisut

Valviralla on ollut käytettävissään myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen hoitoon pääsyä koskevan kyselyn tulokset sähköisenä (Exel-taulukko) maaliskuussa 2011 tehdyn kyselyn osalta

1. Pyydetty selvitykset ja lausunnot

1.1. Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto

Lausunnon mukaan ”Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella kiireelliseen hoitoon pääsee virka-aikana pääosin samana päivänä. Virka-ajan ulkopuolella arkisin ei kaikkii kuntiin (Heinola) ole järjestetty suun terveydenhuollon päivystystä edes siten, että potilaat ohjattaisiin ottamaan yhteyttä yleislääkäripäivystykseen, osassa kuntia ohjataan maksusitoumuksella yksityiseen hammashuoltoon. Viikonloppuisin suun terveydenhuollon päivystys järjestetään usein yhteistyössä naapurikuntien kanssa tai se on keskitetty alueen keskussairaalaan. Hoito tapahtuu vaihtelevasti hammaslääkärin tai yleislääkärin toimesta. Tarkemmat kunta- ja kuntayhtymäkohtaiset tiedot ovat selvityksen liitteinä. Kuntalaisten informointi päivystyspalveluista tapahtuu useimmiten Internet-sivujen kautta, myös paikallislehtiä ja puhelinvastaajiin saneltuja tiedotuksia käytetään.”

5.7.2011

Kotkan kaupungin selvityksessä todetaan: "Päivystyksen tarkoituksena on turvata sellainen tutkimus ja hoito, jota ei voida siirtää ilman hengenvaaraa tai merkittävää terveydellistä haittaa. Näitä tapauksia hammashoidossa on kohtalaisen harvoin. Kiireellisyys on dos. Eero Kerosuon tekemän jaottelun mukaan ryhmiteltävissä "emergency"- ja "urgent"-tilanteisiin. "Emergency"-tapaukset ovat lääketieteellisesti katsoen kiireellisiä, välitöntä hoitoa vaativia ja "urgent"-tilanteet usein potilaan kannalta kiireellisiä (huomattava epämukavuus tai haitta). Lääketieteellisesti viimeksi mainitut eivät kuitenkaan edellytä välitöntä hoitoa, vaan ne voidaan hoitaa esimerkiksi vuorokauden kuluessa, jolloin perusterveydenhuollon tavanomainen hammaslääkäripäivystys riittää turvaamaan niiden hoidon. "Emergency"-tilanteet on kuitenkin tunnistettava ja järjestelyt tilanteiden hoitamiseksi on oltava. Hoitoon osallistuvien on tunnettava menettelytavat ja hoidon päälinjat. Tämän vuoksi on rakennettu hammaslääkäripäivystyksestä, lääkäripäivystyksestä sekä erikoissairaanhoidon päivystyksestä sellainen kokonaisuus, että väestön kiireelliset, henkeä uhkaavat tai merkittävää terveydellistä haittaa aiheuttavat tilat pystytään tarkoituksenmukaisesti hoitamaan."

1.2. Itä-Suomen aluehallintoviraston lausunto

Itä-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että kiireellisen suun terveydenhuollon palveluista informoidaan kunnan tai terveyskeskuksen internet-sivujen lisäksi paikallislehdissä, puhelinluettelossa ja ilmoitustauluilla. Lisäksi käytetään hammashuollon puhelinvastaajan nauhoitettua tiedotetta.

Lähes kaikissa terveyskeskuksissa yhteydenaanti toteutui arkisin virka-aikana. Kahdessa terveyskeskuksessa päivystysaikoja annettiin parin tunnin ajan aamuisin. Kiireellistä suun terveydenhuoltoa tarvitsevat pääsivät lähes kaikissa terveyskeskuksissa omaan terveyskeskukseen tai naapuriterveyskeskukseen samana päivänä tai viimeistään kolmen päivän kuluttua yhteydenotosta.

"Kiireellisen suun terveydenhuollon järjestäminen virka-ajan ulkopuolella omana toimintana oli harvinaista Itä-Suomen terveyskeskuksissa." Potilaat ottivat yhteyttä joko oman terveyskeskuksen tai seudulliseen lääkäripäivystykseen. Virka-ajan ulkopuolella oli mahdollista päästä hoitoon vain vaikeissa tapauksissa, kuten hammastapaturmatilanteissa ja vakavissa hammasinfektioissa. Jotkut terveyskeskukset ilmoittivat, että arkisin virka-ajan ulkopuolella ei ollut mielekästä järjestää kiireellistä suun terveydenhuoltoa, muun muassa tapausten vähäisyyden vuoksi. Yhdestä vastauksesta ilmeni, että Pohjois-Savossa oli käyty keskustelua virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen järjestämisestä seudullisesti.

Lauantaisin, aattopäivinä, sunnuntaisin sekä pyhäpäivinä kiireellinen suun terveydenhuolto järjestettiin seudullisesti. "Itä-Savon sairaanhoitopiiri järjesti päivystyksen itse, Pohjois-Karjalassa terveyskeskukset vuorollaan hoitivat päivystyksen Joensuussa Siilaisten terveysasemalla, Pohjois-Savon ja Joroisten kuntien päivystyksen hoito Kuopion terveyskeskus ja Etelä-Savossa seudullisesti hoiti Mikkelin terveyskeskus." Seudullisiin päivystyksiin oli aamuisin puhelinaika, myös lääkäripäivystyksen kautta oli mahdollisuus konsultoida päivystävää hammaslääkärinä päivystysaikana. Muina aikoina tukeuduttiin seudulliseen tai paikalliseen lääkäripäivystykseen.

1.3. Lapin aluehallintoviraston lausunto

Lausunnossa todetaan, että Lapissa on viikonloppuisin ja arkipyhinä järjestetty hammaslääkäripäivystys Lapin kuntien yhteistyönä 1.1.2009 alkaen. Päivystys tapahtuu vuorollaan eri kunnissa, ja päivystyskerrat on määritelty suhteessa väestöön. Ympäri vuorokautinen hammaslääkäripäivystys toteutetaan Lapissa osittain ja erityisesti öiseen aikaan terveyskeskuspäivystyksen kautta. Kaikissa terveyskeskuksissa ja päivystyspisteissä on ohjeistus hammaslääketieteellisiä akuuttitilanteita varten. Yhteispäivystyksissä käytetään sairaanhoitajan tekemää hoidon tarpeen arviointia ja triagea ABC-DE-kiireellisyysluokituksen (hoidon tarpeen kiireellisyysryhmittely) mukaisesti. Pääsääntöisesti lääkäri määrää tarvittavan lääkityksen, jotta potilas voi seuraavana päivänä hakeutua hammaslääkäriin särkyvastaanotolle. Apteekin ollessa suljettuna potilaat saavat päivystyslääkkeet terveyskeskuksesta. Jos potilas tarvitsee kiireellistä erikoissairaanhoitoa, päivystävä lääkäri lähettää potilaan keskussairaalan tai yliopistollisen keskussairaalan (OYS-erva) ympärivuorokautiseen päivystykseen. Alueen kaikkien terveyskeskusten hammaslääkärien kotipuhelinnumerot ovat käytettävissä päivystyspisteissä. Hammaslääkärien tavoitettavuus on ollut hyvä molempien sairaanhoitopiirien (Länsi-Pohjan ja Lapin) alueilla.

Aluehallintovirasto toteaa, että esimerkiksi Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntien yhteispäivystyksessä on kirjattu yhteensä viisi suu- ja hammassairauksien diagnoosia ajalla 1.1.2010–16.5.2011 (17 kk). Aluehallintovirastoon ei ole tullut kiireellisiä suun terveydenhuollon palveluja eikä päivystystä koskevia kanteluita, eikä muitakaan suun terveydenhuollon toteuttamista koskevia yhteydenottoja. Johtavilta viranhaltijoilta saadun palautteen mukaan aluehallintoviraston valvonta on edistänyt suun terveydenhuollon hoidon saatavuutta.

”Saadun selvityksen mukaan kiireelliseen hammashoittoon pääsee samana arkipäivänä kaikissa terveyskeskuksissa. Joissakin kunnissa hammaslääkärivastaanottoja on järjestetty iltaisin ja lauantaisin. Lapin kuntien yhteisen hammaslääkäripäivystyksen kautta alueella on lauantaisin, sunnuntaisin ja juhlapyhinä järjestetty tosiasiallinen mahdollisuus kiireellisen hammashoidon toteutukseen käytännössä. Muina aikoina ympärivuorokautinen päivystys on toteutettu terveyskeskuspäivystyksen kautta, mutta potilaan terveydentilan ja hoidon tarpeen niin vaatiessa hammaslääkäri ja muu henkilöstö on hälytettävissä paikalle vakiintuneen käytännön ja läheisyysperiaatteen mukaisesti. Lisäksi kirurgista hoitoa vaativat suu- ja leukasairauksien potilaat lähetetään hoitoon erikoissairaanhoidon tai erityisvastuualueen toimintayksikköön, jossa on ympärivuorokautinen päivystys.

Aluehallintoviraston käsityksen mukaan ja ”kentän ” tuntemuksen perusteella eduskunnan oikeusasiamiehen selvityspyynnössä esitetyn kaltaisesa tapauksessa potilaalle olisi missä tahansa Lapin terveydenhuollon päivystyspisteessä suoritettu hoidon tarpeen arviointi, minkä arvioinnin perusteella potilaan olisi hoitanut joko hammaslääkäri tai lääkäri hammaslääkäriin ohjeistuksen mukaisesti.

Aluehallintoviraston mukaan nykyinen päivystyskäytäntö – perusterveydenhuollon päivystys, hammaslääkäripäivystys ja erikoissairaanhoidon hammas- ja suusairauksien (leukakirurgian) päivystys muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, joka on osoittautunut väestön määrään ja hoidon tarpeeseen suhteutettuna riittäväksi ja erittäin hyvin toimivaksi. Aluehallin-

tovirasto katsoo, että alueella ei ole ollut välitöntä tarvetta muuttaa suun terveydenhuollon kiireellisen hoidon ja hammaslääkäripäivystyksen järjestelyjen käytänteitä 1.5.2011 alkaen.

1.4. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston lausunto

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto toteaa lausuntonaan seuraavaa:

”Keski-Suomessa kaikissa terveyskeskuksissa virka-aikana toimii oma hammaslääkäripäivystys, virka-ajan ulkopuolista päivystystä ei arkipäivisin ole. Lauantaisin, sunnuntaisin, aattoina ja arkipyhinä päivystys on järjestetty kahdessa seutukunnallisessa päivystyspisteessä.

Pohjanmaalla, Keski-Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla kaikissa terveyskeskuksissa virka-aikana toimii oma hammaslääkäripäivystys, virka-ajan ulkopuolista päivystystä ei arkipäivisin ole. Lauantaisin, sunnuntaisin, aattoina ja arkipyhinä päivystys on järjestetty kolmessa seutukunnallisessa päivystyspisteessä.

Pirkanmaalla kaikissa terveyskeskuksissa virka-aikana toimii oma hammaslääkäripäivystys, virka-ajan ulkopuolista päivystystä ei arkipäivisin ole. Lauantaisin, sunnuntaisin, aattoina ja arkipyhinä päivystys on järjestetty yhdessä seutukunnallisessa päivystyspisteessä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston alueella ei ole missään toiminnassa pelkästään suun terveydenhuoltoon osoitettua ympärivuorokautista päivystystä, mutta välitöntä hoitoa tarvitsevat potilaat voivat hakeutua normaaliin perusterveydenhuollon päivystykseen, jossa voidaan antaa välitön ensiapu ja toimittaa potilas tarvittaessa päivystysluonteisesti myös sairaalahoitoon. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolla ei ole vireillä kiireelliseen tai päivystysluonteiseen suun terveydenhuoltoon liittyviä kantelu tai valvonta-asioita.”

1.5. Lounais-Suomen aluehallintoviraston lausunto

Lounais-Suomen aluehallintovirasto toteaa lausuntonaan, että ”kuntalaisten informointi ja yhteydenaanti suun terveydenhuoltoon on varmistettu alueen terveyskeskuksissa tiedottamalla asiasta terveyskeskuksen nettisivuilla, määräaikaisilla lehti-ilmoituksilla, terveysasemien odotustilojen infotaulujen tiedotteilla sekä ajanvaruspuhelimien vastaajan tiedotteilla”.

”Arkipäivinä terveyskeskukset järjestävät suun terveydenhuollon perusterveydenhuollon päivystyspalvelut kuntiensä asukkaille omana toimintanaan. Päivystys toimii arkisin terveyskeskuksesta riippuen virka-aikana klo 8.00–14.00/16.00. Perjantaisin hammaslääkäripäivystys loppuu aikaisimmillaan klo 13.30. Valtaosassa terveyskeskuksia potilaat ohjataan ottamaan arkisin virka-ajan ulkopuolella yhteyttä terveyskeskuksen lääkäripäivystykseen. Muutama terveyskeskus antaa potilailleen mahdollisuuden käyttää myös yksityishammaslääkäripalveluja, mikäli hoitoa ei saada järjestettyä terveyskeskuksessa. Viikonloppuisin, aattopäivinä ja arkipyhinä terveyskeskusten hammaslääkäripäivystys on keskitetty Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella sairaanhoitopiirin järjestämään alueelliseen hammaslääkäripäivystykseen kahta poikkeusta lukuun ottamatta.”

Dnro 448/05.01.05.02/2011

5.7.2011

Aluehallintoviraston saaman selvityksen mukaan suun terveydenhuollon erikoissairaanhoidon päivystys on Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella järjestetty siten, että Turun yliopistollisen keskussairaalan (TYKS) suusairauksien klinikka vastaa koko sairaanhoitopiirin alueen kattavasta ympärivuorokautisesta suun terveydenhuollon erikoissairaanhoidon päivystyksestä. Loma-aikoina päivystyspotilaita tulee sovitusti myös Satakunnan sairaanhoitopiiriin alueelta. Vastaavasti satakunnan sairaanhoitopiiriin alueella Satakunnan keskussairaalan suu- ja hammaskirurginen osasto vastaa erikoissairaanhoidon tuottamisesta sekä virka-aikana että sen ulkopuolella. Kiireellistä hoitoa tarvitsevat potilaat hakeutuvat sairaalaan, kuten muidenkin erikoisalojen palveluita tarvitsevat potilaat, joko ensiapuun tai korvaklinikan päivystykseen. Korvaklinikan päivystäjä konsultoi tarvittaessa suu- ja leukakirurgian päivystäjää.

Aluehallintovirasto toteaa, että kiireellisen suun terveydenhuollon heikoin kohta on virka-ajan ulkopuolinen aika arki-iltoina, jolloin suurin osa alueen terveyskeskuksista ohjaa potilaat lääkäripäivystykseen. Terveydenhuoltolaki edellyttää tiivistä yhteistyötä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä, jonka vuoksi harkittavaksi tulee potilaiden yhdenvertaisten palveluiden saatavuuden takaamiseksi mm. erilaisten päivystyskäytäntöjen yhtenäistämismahdollisuudet.

TYKS:n suusairauksien klinikan ylilääkäri Risto-Pekka Happonen toteaa omassa selvityksessään, että erikoissairaanhoidon ympärivuorokautisen päivystyksen piiriin kuuluvat nopeaa hoitoa tai välitöntä ensiapua vaativat suu- ja leukakirurgiset potilaat (esim. leukamurtumat ja vaikeat hammasperäiset tulehdukset). Päivystäjä vastaa myös sairaalan osastoilla olevien potilaiden kiireellisistä hammaslääketieteellistä asiantuntemusta edellyttävistä konsultaatioista ja hoidoista. Tähän päivystykseen eivät kuulu tavanomaisia hammaslääkärin toimenpiteitä tarvitsevat potilaat esim. hampaiden lohkeamat ja tavanomaiset hammassärkypotilaat. Nämä potilaat päivystäjä ohjeistaa ottamaan yhteyttä omaan terveyskeskukseen tai yksityishammaslääkäriin.

Happonen toteaa lisäksi, että ”kaikkien erikoisalojen päivystystoiminta (sekä perusterveydenhuolto että erikoissairaanhoido) keskitetään Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä vuoden 2013 alussa uuteen rakenteilla olevaan päivystysyksikköön. Valmistuvista tiloista yksi hoituhuone on varattu korvaklinikan, suusairauksien klinikan ja silmäklinikan päivystysten yhteiseen käyttöön. Huone varustellaan kyseisten erikoisalojen tarpeita varten, mikä tulee parantamaan suun terveydenhuollon päivystyspalvelujen laatua”.

Happonen kuvaa selvityksessään Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin alueellisen hammaslääkäripäivystyksen kriteerit ja käytännön järjestelyt asiakasmaksuineen sekä palvelujen käyttötilaston vuosilta 2005–2010. Happonen toteaa terveydenhuoltolain edellyttävän tiivistä yhteistyötä perusterveydenhuollon yksiköiden välillä, erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon kesken sekä yliopistosairaaloitten erityisvastuualueiden yksiköiden välillä. Tämän kehittämistyön käynnistämiseksi hän toteaa tehneensä sairaanhoitopiiriin johdolle aloitteen suun terveydenhuollon alueellisen johtoryhmän perustamiseksi.

1.6. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lausunto

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto toteaa, että suun terveydenhuollon palveluista, kuten muistakin terveydenhuollon palveluista, informoidaan kuntien/ kuntayhtymien internet-sivuilla sekä kuntatiedotteilla, ilmoitustauluilla ja ovissa. Lisäksi informaatiota annetaan puhelinvastaajien nauhoitteissa, asiakaskontakteissa ja toistuvaistiedotteina valtalehdessä. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on hoidon saatavuutta valvoessaan edellyttänyt kunnilta ja kuntayhtymiltä, että internetissä tiedottamisen lisäksi tietoa tulisi olla saatavilla myös muiden kanavien kautta niitä varten, joilla ei ole internetiä käytettävissään. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsoo käytettävissään olevien selvitysten perusteella, että suun terveydenhuollon päivystyspalveluista annettu informaatio on laajakanavaista ja kattavaa. Internet-sivujen luettavuudessa ja informaatioisällössä on vaihtelua kuntien ja kuntayhtymien välillä.

Selvitysten mukaan virka-aikana suun terveydenhuollon päivystykseen pääsee omalle terveysasemalle yleensä samana päivänä. Arkisin virka-ajan ulkopuolella ei ole järjestetty terveyskeskushammaslääkäritason päivystystä, vaan potilaat on ohjattu hakeutumaan lääkäripäivystykseen, jossa annetaan ensiapu, ja tarpeen mukaan lähetetään Oulun yliopistolliseen sairaalaan, jossa ympärivuorokautinen erikoishammaslääkäritasonen takapäivystys.

Suurin osa alueen terveyskeskuksista on järjestänyt suun terveydenhuollon päivystyspalvelut lauantaisin ja aattopäivinä sekä sunnuntaisin ja arki-pyhinä siten, että päivystys on Oulun kaupungin päivystyspisteessä, jossa päivystävät alueen terveyskeskusten hammaslääkärit. Ilmoittautuneita kiireellisen hammashoidon tarpeessa olevia potilaita otetaan vastaan parin tunnin ajan, ja kaikki saapuneet hoidetaan. Muuna aikana potilaat ohjautuvat Oulun seudun yhteispäivystykseen päivystävälle lääkärille, joka antaa ensiavun ja konsultoi tarvittaessa erikoishammaslääkäritakapäivystäjiä.

Yksi terveyskeskus on sopinut yhteispäivystyksestä Kokkolan kanssa, joka ei kuulu Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueelle. Yksi kuntayhtymä hoitaa virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen osittain siten, että potilaat ohjataan terveyskeskuslääkäripäivystykseen, joka tarpeen mukaan konsultoi kuntayhtymän ylihammaslääkärinä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto katsoo saamiensa selvitysten perusteella, että suun terveydenhuollon päivystyspalvelut alueen terveyskeskuksissa on järjestetty valtakunnallisten linjausten mukaisesti. Hammaslääkäriin päivystyspalveluja on saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina joka päivä.

”Aluehallintovirasto toteaa, että kiireellisellä hoidon tarpeella tarkoitetaan yleensä sellaista tilannetta, jossa sairaus tai vamma on vaikeutunut siten, että sen välitön hoitamatta jättäminen johtaisi oireiden tai vamman pahenemiseen ja aiheuttaisi vaaraa tai vahinkoa potilaan hengelle ja terveydelle. Päivystyshoito tarkoittaa äkillisen sairauden, vamman tai kroonisen sairauden edellyttämää välitöntä arviointia tai hoitoa. Päivystyshoidolle on luonteenaista, että sitä ei voida siirtää ilman oireiden selvää pahenemista tai vamman vaikeutumista. Terveydenhuollossa oikeus saada hoitoa henkeä tai terveyttä uhkaavan tilanteen kiireelliseen hoidontarpeeseen on subjektiivinen oikeus. Palveluita on siis saatava kaikkina vuorokauden aikoina ja niiden tulee olla julkisen sektorin vastuulla.”

”Aluehallintovirasto katsoo, että ympärivuorokautinen hammaslääkäripäivystys nykyisellään on riittävä. Suun terveydenhuollon päivystyspalvelut Pohjois-Suomen alueella on järjestetty siten, että henkeä tai terveyttä uhkaavaan tilanteeseen on saatavissa tarpeen mukaan erikoishammaslääkäritasoiset palvelut jokaisena päivänä kaikkina vuorokauden aikoina. Suun terveydenhuollon resursseja tulisi päivystyksen laajentamisen sijasta suunnata nykyistä enemmän aktiiviseen ennaltaehkäisevään työhön, koska suurin osa suun terveysongelmista on ennalta ehkäistävissä.”

1.7. Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto

Lausunnossa todetaan muun muassa seuraavaa:” Sosiaali- ja terveysministeriö järjesti 6.6.2011 suun terveydenhuollon päivystyksen järjestämisestä keskustelu- ja arviointitilaisuuden, johon oli kutsuttu edustajia eduskunnan oikeusasiamiehen toimistosta, Valvirasta, erityisvastuualueilta sekä yliopistollisten sairaaloiden kaupunkien terveyskeskuksista. Päivystyksen järjestämisessä on suuria alueellisia eroja. Pääkaupunkiseudulla on järjestetty suun perusterveydenhuollossa arkisin päivystys klo 21 saakka kiireellisissä särky- ja tapaturmatapauksissa potilaille, joiden hoito ei voi odottaa seuraavaan päivään. Muualla maassa suun perusterveydenhuollon päivystys on käytännössä järjestetty arkisin noin klo 17:00 asti tai se päättyy jo aikaisemmin, esimerkiksi perjantaisin yleisesti klo 14.00. Lauantaisin, sunnuntaisin ja arkipyhinä päivystyspalveluita on järjestetty vaihtelevasti, käytännössä muutaman tunnin ajaksi. Nämä ovat yleensä järjestetty keskitettyinä seudullisina päivystyksinä. Keskitetyistä päivystysratkaisuista voi mainita muun muassa Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ja Pirkanmaan alueen ratkaisut pääkaupunkiseudun lisäksi. Päivystyspotilaita ohjataan myös yhteispäivystyksiin, joissa lääkärit päivystävät. Suun perusterveydenhuollossa ei ole järjestetty ympärivuorokautista hammaslääkäripäivystystä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemässä suun terveydenhuollon hoitoon pääsyn selvityksessä kysytään myös tietoja päivystyspalveluiden järjestämisestä. Maaliskuussa 2011 suun terveydenhuollossa 36 prosenttia terveyskeskuksista ilmoitti järjestävänsä päivystyksen arkisin virka-ajan ulkopuolella. Virka-ajalla tarkoitetaan suun terveydenhuollon ilmoittamaa aukioa aikaa arkipäivisin. Tässä kyselyssä päivystyskysymykseen vastasi kuitenkin vain noin puolet terveyskeskuksista ja tulos on suuntaa antava. Virka-ajan ulkopuolella järjestettävä päivystys oli hieman vähentynyt edellisen vuoden vastaavasta kyselystä. Lauantaisin ja sunnuntaisin noin 30 prosenttia vastanneista terveyskeskuksista ilmoitti järjestävänsä päivystystä keskitettynä seudullisena päivystyksenä, 24 prosenttia terveyskeskusten yhteispäivystyksenä ja 14 prosenttia omana toimintana.

Erityisvastuualueilla on järjestetty osana erikoissairaanhoidon päivystysjärjestelyjä suu- ja leukasairauksien erikoissairaanhoitotasoinen ympärivuorokautinen päivystys. Tähän päivystykseen eivät kuulu suun alueen perusterveydenhuollon päivystyspalveluja tarvitsevien potilaiden hoito, kuten hammassärkyjen päivystyksellinen hoito.

Dnro 448/05.01.05.02/2011

5.7.2011

Yksityissektorin päivystysjärjestelyistä ei ole käytettävissä tietoja. Terveyskeskuksista tulleen tiedon perusteella erityisesti kesäaikaan yksityissektorilla päivystyspalveluja on niukasti ja potilaita ohjataan käyttämään terveyskeskusten päivystyspalveluita.”

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että terveydenhuoltolain 50 §:n 1 momentin mukaan kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairauden vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai vamman vaikeutumista.

Ministeriö katsoo, että kiireellinen suun terveydenhuolto tulee järjestää potilaan asuinpaikasta riippumatta. Kiireellisellä hoidolla tarkoitetaan päivystyshoitoja terveydenhuoltolain 50 §:n mukaisesti. Kiireellisen hoidon antamista varten kunnan tai sairaanhoitopiirin on järjestettävä ympärivuorokautinen päivystys. Ministeriö toteaa, että tarkoituksenmukaista on toimia laaja-alaisessa yhteistyössä alueellisesti. Päivystystä toteuttavassa yksikössä on oltava riittävät voimavarat ja osaaminen, jotta hoidon laatu ja potilasturvallisuus toteutuvat.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä ympärivuorokautinen päivystys, joka koskee myös suun terveydenhuollon palveluja. Ministeriön mukaan järjestämismahdollisuuksia on useita, kun toimitaan alueellisesti laajassa yhteistyössä. Ministeriö toteaa, että nykyisissä päivystyspalvelujen järjestämisessä on suuria alueellisia eroja, ja että virka-ajan ulkopuolella päivystysjärjestelyt ovat puutteellisia suun terveydenhuollossa, eivätkä järjestelyt täytä lain edellyttämää tasoa. Arkisin useimmissa kunnissa ei ole järjestetty virka-ajan ulkopuolella päivystystä suun terveydenhuollossa. Lauantaisin ja pyhäpäivinä päivystyspalveluita on saatavilla vain muutamien tuntien ajan ja viihteet päivystyspalveluissa voivat olla yli 20 tuntia.

Sosiaali- ja terveysministeriön käytettävissä olevan tiedon perusteella erityisvastuualueilla toimii erikoissairaanhoitotasoinen suun terveydenhuollon päivystys yleensä ympärivuorokautisena. Päivystyksen piiriin kuuluvat vain suu- ja leukakirurgiset päivystystapaukset, eikä esimerkiksi kovaa hammassärkyä potevaa potilasta oteta sisään päivystyspotilaaksi. Päivystyspisteissä ei ole riittäviä voimavaroja ja resursseja eikä varustelua potilaiden hoitamiseksi myös esimerkiksi hammassärkyjen osalta.

”Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämisen edellytykset yöaikaan ovat erityisvastuualueilla suun terveydenhuollossa. Tämä tarkoittaa, että erikoissairaanhoitotasoiseen päivystykseen voidaan yhdistää tarpeellisin osin yöaikaan perusterveydenhuollon päivystyspalveluja esimerkiksi koviin hammassärkypotilaiden osalta. Kuntien ja sairaanhoitopiirien on sovittava keskenään päivystyksen järjestämisestä, toteuttamisesta ja resursseista. Erityisvastuualueet ovat riittävän suuria tämän tasoisten palveluiden järjestämiseen ja niissä voidaan turvata myös tarvittavat hammaslääkäriresurssit ja osaaminen päivystyksen toteuttamiseksi. Toimintaa voidaan järjestää kuntien, sairaanhoitopiirien ja erityisvastuualueiden yhteistyönä, josta toiminnasta on myös aikaisempia käytännön kokemuksia esim. KYS:n (Kuopion yliopistollinen sairaala) erityisvastuualueella. Käyttöön voidaan ottaa useita yhteistyön malleja ja konsultaatio- ja takapäivystyksenä toimimisen muotoja.”

5.7.2011

”Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että kuntien ja sairaanhoitopiirien kuntayhtymien yhteistyössä tulee kehittää suun perusterveydenhuollon päivystyspalveluja virka-ajan ulkopuolella vastaamaan terveydenhuoltolain edellyttämää tasoa. Seudullisista yhteistyömuodoista on saatu hyviä kokemuksia. Järjestelyjä voidaan toteuttaa yhteistyössä yksityisen sektorin kanssa, joiden palveluja aikuisväestö käyttää runsaasti suun terveydenhuollossa.”

”Päivystyspisteistä ja niiden työnjaosta on sovittava terveydenhuollon järjestämissuunnitelmassa 34 § 2 mom. mukaisesti ja erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksessa valtioneuvoston asetuksessa määritellyllä tavalla (337/2011) 8 § ja 12 §.”

”Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen järjestämisen erikoisalakohtaisista edellytyksistä asetusta, jossa myös suun terveydenhuollon osalta säädetään tarkemmin perusteista ja edellytyksistä.”

Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää erityistä huomiota siihen, että väestöä on informoitava riittävästi ja selkeästi päivystyspalvelujen järjestämisestä. Suun terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä ja ohjeista ei ole sosiaali- ja terveysministeriön saaman käsityksen mukaan saatavilla riittävästi tietoa etenkin kuntien sähköisillä sivustoilla.

2. Muu selvitys

2.1. Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän raportti: Yhtenäiset päivystyshoidon perusteet

”Päivystyshoito tarkoittaa äkillisen sairauden, vamman tai kroonisen sairauden vaikeutumisen edellyttämää välitöntä arviointia tai hoitoa. Päivystyshoidolle on luonteenomaista, että sitä ei voida siirtää ilman oireiden pahenemista tai vamman vaikeutumista. Palveluita on saatava kaikkina vuorokauden aikana. Se on tärkeä osa julkista, hyvää terveydenhoitoa.

Päivystystoiminnassa on tapahtunut suuria muutoksia 2000-luvulla. Päivystyksiä on keskitetty suurempiin yksiköihin, yhteispäivystysmalleja on kehitetty ja potilasohjausta on pyritty tarkastelemaan alueellisesti. Yhtenäiset toimintamallit ovat puuttuneet ja järjestelmästä on tullut sirpaleinen.

Päivystyshoidon palveluiden tulee taata korkealaatuinen, oikea-aikainen, yhdenvertainen ja vaikuttava hoito ja hoitoon pääsy. Tämä edellyttää riittävän asiantuntemuksen kohdentamista päivystykseen. Sille on varattava riittävät voimavarat.

Riittävän asiantuntemuksen ja hoidon korkealaatuisuuden varmistamiseksi päivystykseen tulee varata kokenut, osaava ja alueen olosuhteet tunteva vakituisessa palvelusuhteessa oleva henkilöstö. Riittävän osaamisen tulee kattaa myös puhelimitse tehtävä hoidon arviointi. Osaaminen edellyttää lääkärin ja hoitohenkilökunnan perus- sekä jatkokoulutuksessa uusia järjestelyjä. Toiminnan laatua tulee voida arvioida yhtenäisin kansallisin ja osin paikallisesti sovituin mittarein.

Lievien sairauksien ja vammojen hoito tulee järjestää kohtuullisen matkan päässä potilaan kotoa. Laajaa osaamista ja resursseja edellyttävien potilaiden hoito tulee järjestää riittävän laajan alueen työnjaon mukaisesti.

Työnjaossa huomioidaan etäisyyksien, matkaan liittyvien riskien ja osaamisen kannalta paras mahdollinen tasapaino. Yhteistyö ensihoitopalveluiden, hätäkeskusten, sosiaalipäivystyksen, mielenterveys- ja päihdetyön, vammaishuollon ja virka-ajan terveystalveluiden kanssa tulee huomioida palveluiden suunnittelussa.”

Raportissa todetaan muun muassa, että kaikkien päivystyshoitoa tarvitsevien potilaiden ei tarvitse saada hoitoa välittömästi, ja että yöaikana tulee hoitaa vain niitä päivystyspotilaita, joiden hoitoa ei voida potilaan oireiden vaikeuden, sairauden pahentumisen tai oireiden vaikeutumisen vuoksi siirtää seuraavaa aamuun. Tämä on tärkeää paitsi potilasturvallisuuden myös henkilöstön riittävyyden ja kustannusten kannalta. Riittävän osaamisen turvaaminen edellyttää yöllisen toiminnan keskittämistä ja alueellista työnjakoa. Lisäksi todetaan, että päivystystoimintaan ei sovellu nykyinen jako perusterveydenhuoltoon ja erikoissairaanhoidon. Päivystystoiminnan tulee perustua potilaiden tarvitsemaan lääketieteellisiin syihin perustuvaan palveluvalikoimaan ja mahdollisimman suoraviivaiseen hoitopolkuun.

Raportissa katsotaan, että päivystyshoito on osa kiireellistä hoitoa ja kiireellinen hoito jaetaan kahteen jaksoon käsitteiden selventämiseksi: päivystyshoito, joka on tarpeen antaa välittömästi (yleensä 24 tunnin sisällä) ja muu kiireellinen hoito. Lisäksi todetaan, että kaikki potilaat, jotka tarvitsevat päivystyshoitoa, eivät lääketieteellisistä syistä aina tarvitse sitä välittömästi. Monet oireet ja vammat voidaan hoitaa seuraavana aamuna tai yhden kahden päivän kuluessa. Raportissa esitetään erikoisaloittain ohjeistus, jossa hoidon kiireellisyys on jaettu neljään luokkaan seuraavasti: 1. hoidetaan päivystyksenä, 2. hoidetaan päivystyksenä, mutta ei yöllä, 3. voidaan siirtää virka-ajan lääkärille (1 vrk) ja 4. voidaan siirtää virka-ajan lääkärille (2-3 vrk).

Raportissa ei käsitellä erikseen suun terveydenhuoltoa, mutta todetaan, että esitetyt periaatteet koskevat suun terveydenhuoltoa soveltuvin osin. Esimerkiksi aikuisten korvakivun osalta todetaan, että korvakipu, johon liittyy yleistilan lasku tai voimakas kiertohuimaus hoidetaan päivystyksenä, sen sijaan voimakas korvakipu, johon kipulääke auttaa vain osittain, hoidetaan päivystyksenä, mutta ei yöllä.

2.2. Valtakunnallinen ohje: Kiireellisen suun terveydenhuollon palvelujen järjestäminen, 2007

Kiireellisen suun terveydenhuollon palvelujen järjestämistä koskeva ohje on laadittu vuonna 2007 sosiaali- ja terveysministeriön toimeksiannosta, Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen koollekutsumassa työryhmässä, jossa olivat edustettuina ministeriön, lääninhallitusten ja terveyskeskusten edustajat. Ohjeen tarkoituksena oli sopia yhtenäisistä valtakunnallista kriteereistä ja ohjata valvonnan yhdenmukaista toteutumista eri lääninhallitusten alueilla. Ohje jaettiin myös terveyskeskuksiin tiedoksi.

Ohjeessa edellytetään muun muassa, että hammaslääkärin päivystyspalveluja on oltava kohtuullisella etäisyydellä tarjolla päivittäin väestön kokoon suhteutettu ja hoidon tarpeen mukainen määrä, ja että hammaslääkäripäivystyksen järjestämisen tulee perustua kirjallisesti sovittuihin menettelyihin. Ohjeessa todetaan lisäksi, että väestölle tiedotetaan hammaslääkäripäivystyksestä sekä annetaan toimintaohjeet äkillisten vakavien tilanteiden varalle (24 tuntia/vrk). Suun terveydenhuollon päivystysjärjestelyjen osalta on pidetty riittävänä kiireellisen suun terveydenhuollon palvelujen järjestämistä koskevan ohjeen mukaista järjestelyä. Ympäri vuorokautista terveystieteidenhammaslääkäripäivystystä ei ole edellytetty.

2.3. Perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn seurantatiedot

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on tehnyt puolivuositain terveystieteidenkeskuksille perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn toteutumista kartoittavan kyselyn, johon ovat sisältyneet kysymykset suun terveydenhuollon päivystyksestä virka-aikana, arkisin virka-ajan ulkopuolella, lauantaisin/aattopäivinä ja sunnuntaisin /arkipyhinä. Ympäri vuorokautista hammaslääkäripäivystystä ei ole tiedusteltu.

Viimeisin kysely on tehty maaliskuussa 2011, jolloin kyselyyn saatiin vastaukset myös Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) suun terveydenhuollon toimipisteiltä, jotka antavat opiskelijaterveydenhuollon palveluja kuntien kanssa tehtyihin sopimuksiin perustuen. Vastausten perusteella YTHS ei järjestä suun terveydenhuollon päivystystä normaalin vastaanottoajan ulkopuolella, vaan päivystys on terveystieteidenkeskusten vastuulla.

2.4. Päivystystä käsitteleviä kokouksia

2.4.1. Sosiaali- ja terveysministeriö 6.6.2011

Valviran edustaja osallistui sosiaali- ja terveysministeriön keskustelutilaisuuteen päivystyksen järjestämiskysymyksistä suun terveydenhuollossa 6.6.2011. Valviran edustaja laati tapaamisesta keskustelumuistion, joka on liitteenä.

2.4.2. Helsingin kaupunki 14.6.2011

Valviran edustaja osallistui 14.6.2011 Helsingin kaupungin apulaiskaupunginjohtaja Paula Kokkosen koolle kutsumaan kokoukseen, jossa käsiteltiin suun terveydenhuollon päivystystä pääkaupunkiseudulla. Kokouksesta ei laadittu muistiota. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä keskustellaan mahdollisuudesta laajentaa nykyinen pääkaupunkiseudun viiden kunnan yhteinen virka-ajan ulkopuolinen suun terveydenhuollon päivystys kattamaan koko sairaanhoitopiirin alueen.

3. Valviran havainnot

Selvityksistä ja lausunnoista käy ilmi, että kunnissa ei ole järjestetty ympärivuorokautista terveyskeskustason hammaslääkäripäivystystä. Terveyskeskusten päivittäiset aukioloajat (virka-ajat) vaihtelevat, ja virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen järjestämisessä on suuria kuntakohtaisia eroja. Päivystyspalveluja ostetaan myös yksityishammaslääkäreiltä. Useissa terveyskeskuksissa tukeudutaan virka-ajan ulkopuolella lääkäripäivystykseen, jossa potilaan tilanne arvioidaan, annetaan ensiapu ja tarvittaessa konsultoidaan hammaslääkärinä tai tarvittaessa potilas lähetetään erikoissairaanhoidon hoitoon.

Terveyskeskukset ovat tehneet sopimuksia seudullisista päivystysjärjestelyistä lauantaisin ja aattoina sekä sunnuntaisin ja pyhäpäivinä. Päivystykseen voi yleisesti hakeutua vain muutaman tunnin ajan aamupäivällä, pääkaupunkiseudulla hammaslääkäripäivystys toimii päivittäin klo 21 asti.

Valvira toteaa, että valtakunnallisen ohjeen perusteella ei ole edellytetty ympärivuorokautista terveyskeskustason hammaslääkäripäivystystä. Ohjeessa edellytetään kuitenkin, että väestölle tiedotetaan hammaslääkäripäivystyksestä sekä annetaan toimintaohjeet äkillisten vakavien tilanteiden varalle (24 tuntia vuorokaudessa). Selvitysten mukaan toimintaohjeet eivät kaikilta osin ole riittävän helposti löydettävissä.

Erityisvastuualueilla on järjestetty suu- ja leukasairauksien erikoissairaanhoidotasoinen ympärivuorokautinen päivystys, jonka piiriin kuuluvat vain suu- ja leukakirurgiset päivystystapaukset. Erikoissairaanhoidon päivystyspisteissä ei nykyisellään ole riittäviä resursseja ja varustelua kiireellistä perustason hammashoitoa tarvitsevien potilaiden hoitamiseksi.

Aluehallintovirastojen selvityksistä on pääteltävissä, että kiireellistä suun terveydenhuoltoa koskevia kanteluita ei ole ollut vireillä, ja että henkeä uhkaavat tai merkittävää terveydellistä haittaa aiheuttavat tilanteet pystytään aluehallintovirastojen käsityksen mukaan hoitamaan nykyisillä järjestelyillä.

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan suun terveydenhuollon päivystysjärjestelyt eivät toteudu terveydenhuoltolain edellyttämällä tavalla. Valvira yhtyy tähän näkemykseen. Ministeriö katsoo, että erikoissairaanhoidotason päivystykseen voidaan yhdistää tarpeellisin osin yöaikaan perusterveydenhuollon palveluja, ja että kuntien ja sairaanhoitopiirien on keskenään sovittava päivystyksen järjestämisen toteuttamisesta ja resursseista.

Päivystyksestä käydyissä keskusteluissa on todettu, että ympärivuorokautinen suun terveydenhuollon päivystys hoidetaan jatkossa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon yhteisenä toimintana erityisvastuualueiden yksiköissä, ja että perusterveydenhuollossa toteutuvaa päivystystä kehitetään myös laajempina kokonaisuuksina. Lisäksi on todettu, että suun terveydenhuollon päivystys integroidaan terveydenhuoltolaissa ja sen perusteella annettavassa asetuksessa määriteltävään päivystyksen kokonaisuuteen, ja suun terveydenhuollon päivystyksessä huomioidaan myös kiputilojen asianmukainen hoito ja jatkohoito.

4. Valviran toimenpiteet

Valvira on ottanut yhteyttä sosiaali- ja terveysministeriöön kiireellisen suun terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä annetun ohjeen päivitystarpeen arvioimiseksi.

Valvira ohjaa ja valvoo aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi kansanterveystyön ohjauksessa ja valvonnassa. Valviran vastuulle kuuluvassa ohjauksessa huomioidaan erityisesti uusien säännösten velvoitteet ja päivityspalveluista tiedottaminen sekä kiinnitetään huomiota sosiaali- ja terveysministeriön lausunnossaan esittämiin muihin näkökantoihin.

Valvira seuraa sosiaali- ja terveysministeriön valmistelussa olevan kiireellisen hoidon perusteita ja päivityksen järjestämisen erikoisalakohtaisia edellytyksiä koskevan asetuksen valmistumista. Valvirassa ei ole ryhdytty muihin toimenpiteisiin terveydenhuoltolain 50 §:ssä todetun kiireellisen hoidon toteutumisen valvomiseksi.

Valviran toimenpiteiden tarpeellisuutta arvioidaan uudelleen syksyllä 2011 annettavan asetuksen sisällön perusteella.

Ylijohtajan sijainen,
hallintojohtaja

Ritva Kujala

Ylihammaslääkäri

Hanna-Leena Tefke

Liitteet

Aluehallintovirastojen lausunnot ja selvitykset

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto

Ohje: Kiireellisten suun terveydenhuollon palvelujen järjestäminen (Terveydenhuollon oikeusturvakeskus ja lääninhallitukset 29.8.2007)

Hoidon tarpeen kiireellisyys suun terveydenhuollossa (päätöspuu), STM 2007

Muistio 6.6.2011 sosiaali- ja terveysministeriössä pidetystä keskustelutilaisuudesta

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysministeriö

Aluehallintovirastot